

**VESELI
PAJDAŠI
V BUDIMPEŠTI
STR. 3**

**POŠTAR SAM
BIU**

**PA SAM »BUS«
TÖ VOZO
STR. 6**

Porabje

ČASOPIS SLOVENCEV NA MADŽARSKEM

Monošter, 13. marca 2008 ☼ Leto XVIII, št. 11

Soboški škof dr. Marjan Turnšek v Monoštri

»LÜBITE SE MED SEBOJ, LÜBITE SE KAK SLOVENC...«

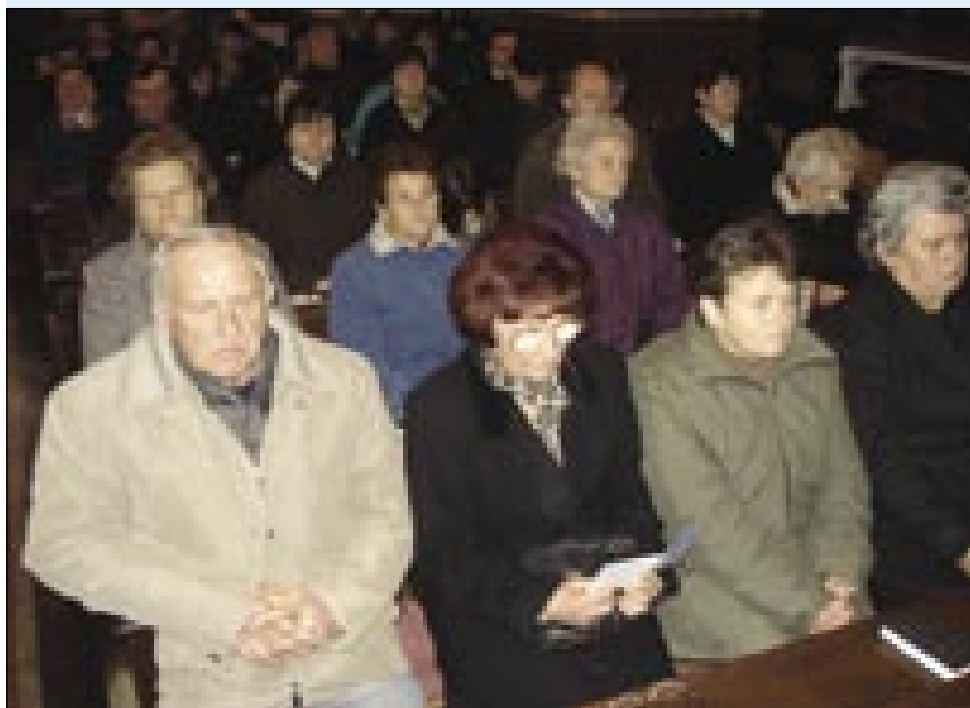
»Bojte sa u zemle in luč svejta, kak do bri krščeniki pa do bri Sloven ci.« S te jmi re čami je soboški škof dr. Marjan Turnšek zaključo sveto mešo v varaškoj baročnoj cerkvi 9. marcjuša na tijo nedelo. Varaška cerkev se je lepau napunila, nejso samo Varašanci pa Slovenčarge prišli, liki ništerni z Gorenjoga pa Dolenjoga Senika tō. Bili so pa eni, sterim se je nej v naužalo iz Čepinec pa drūgi vesnic na Goričkom priti v Varaš k meši.

Slovenske meše v varaškoj cerkvi so lani od novembra (vsakšo tretjo nedelo v mejseci), te se je varaška slovenska samouprava (predsednica Iluška Bartakovič, člana Erika Köleş Kiss, Šanji Bedič) tak odlaučila, ka poskrbi za slovenske vōrnike v Monoštri pa Slovenskoj vesi, da bi na mejsec gnauk leko pošlušali božjo besedo v maternoj rejči. Pri tejm jim je pomagala soboška škofija, sam škof dr. Marjan Turnšek pa generalni vikar in kancler Franc Režonja, vej pa župniki, steri v Varaši mešuvajo, so iz te pūšpekije.

V evangelijumi smo pošlušali o Jezušovi zadnji čūdi pred njegvo smrtjo, o tom, kak je Lazara s smrti zbūdo. S tejm je pokazo, ka je gospodar nad smrtjo, nej samo nad naravo, kak je pokazo s prvo čūdo, gda je v Kani Galileji vodau spreobrn v vino. Jezuš je Lazari življenje dau nazaj, vrno, človeki pa je vrno možnost, da prav, da dobro vidi. Da prav, da dobro razmej, pa da se dobro razmejmo med seboj. Od prvoga greja Adama pa Eve ne vidimo prav, se ne razmejmo med seboj, nej mlajši s stariši, nej stariške v zakoni... Naj-

Soboški škof dr. Marjan Turnšek je darivau sveto mešo v Monoštri na tijo nedelo

ūša posledica toga greja je pa smrt. V smrti leko živimo na etom svejti tō (alkoholizem, droge, ločitve), zatok se Jezuš želi ustaviti pred te jmi našimi grobi. Tam, gde je Jezuš, tam je življenje, tam nejga smrti, je pravo v pridigi dr. Marjan Turnšek. Jezuš je sam življenje in goristanenje, telko smo ga deležni, kelko smo sposobni (képesek v agyunk) lūbiti. »Lūbite se med seboj, lūbite se kot Slovenci,« je bilau eno od sporočil (ūzenet) nedelske škofove pridige.

Mislím, ka bi varaški Slovenci med pripravami na vūzemske svetke lepšoga dara, lepšoga sporočila ranč nej mogli dobiti.

Marijana Sukič

USPEŠEN

REFERENDUM

9. marca se je več kot 50 odstotkov (50,49) volilnih upravičencev udeležilo referendumu, do katerega je prišlo na pobudo FIDESZ-a in Stranke krščanskih demokratov. Volivci so dobili tri vprašanja (Ali se strinjate s tem, da v bolnicah ne bi plačevali dnevne takse? Ali se strinjate s tem, da ne bi plačevali takse ob obisku pri zdravniku? Ali se strinjate s tem, da ne bi plačevali šolnine?). Pri prvem vprašanju je pritrdilno glasovalo 42 odstotkov vseh volilnih upravičencev, 8 odstotkov je bilo proti. Pri drugih dveh vprašanjih je bilo za 41 odstotkov, proti pa devet odstotkov. Po zakonu o referendumu je referendum uspešen, če se enako odloči 25 odstotkov vseh volilnih upravičencev.

Sombotel

PREDSTAVILI SO UNIVERZITETNI CENTER SAVARIA

Poslanci parlamenta so odločili, da je Madžarska s prvim januarjem 2008 dobila Zahodnomadžarsko univerzo, ki jo v tem študijskem letu na desetih fakultetah obiskuje prek 20 tisoč študentov, njen sedež pa je v Sopronu. Novi

in predstavniki univerz. Tako Péter Kiss, minister v kabinetu premiera Ferenc Gyurcsány, župan mesta Sombotel György Ipkovič, predsednik Centra Savaria dr. Karel Gadanyi in drugi. Dosedanji rektor, zdaj pred-

trskega študija slovenskega jezika, česar se loteva skupaj sedem evropskih univerz. Problem zadnjih let je v skromnem vpisu na slovensko katedro v Sombotelu. Zdaj imajo sicer na različnih ravneh 15 študentov, vendar s

univerzi so priključili tudi visoko šolo Dániel Berzsényi v Sombotelu, ki zdaj nosi ime Univerzitetni center Savaria, in ga vodi dosedanji rektor, po novem predsednik dr. Karel Gadanyi, rektor pete univerze po številu študentov v državi je dr. Sándor Faragó.

Novo zahodnomadžarsko univerzo so pred kratkim predstavili v Sombotelu. Na slovesnosti v veliki univerzitetni dvorani so se zbrali številni ugledni gostje iz sveta politike in univerzitetnega življenja, tako domačega kakor iz ustanov, s katerimi je doslej in bo poslej sodeloval Center Savaria, v katerem je okoli 6 tisoč študentov.

Po kakovostnem kulturnem programu, ki so ga pripravili študentke in študenti iz Centra Savaria, so o novi univerzitetni organiziranosti, zlasti pa o pomenu, govorili politiki

sednik dr. Karel Gadanyi, ocenjuje, da prinaša nova organiziranost kakovostne spremembe za študente in mesto Sombotel. Mesto in županija sta dobila univerzo, kar pomeni možnost študija na univerzitetni ravni za mlado generacijo tega dela Madžarske, seveda tudi za Porabske Slovence.

Predstavitve Univerzitetnega centra Savaria se je udeležil tudi dr. Marko Jesenšek, dekan nove mariborske Filozofske fakultete, ki je nastala iz velike Pedagoške fakultete. Uveljavljeno je dolgoletno sodelovanje med Visoko šolo Dániel Berzsényi, zdaj Univerzitetnim centrom Savaria, in mariborsko Pedagoško, po novem Filozofsko fakulteto. Pred kratkim sta ustanovi podpisali letošnji program sodelovanja, v katerem je na prvem mestu priprava magis-

tem, kdo vse študira slovenski jezik, predvsem pa, koliko se ga nauči, zagotovo ne morejo biti zadovoljni. Pred leti so napovedovali študijske novice tudi na slovenski katedri, vendar se to za zdaj še ni zgodilo. Ko govorimo o slovenski katedri, ne smemo prezreti tudi njene pomembne vloge na raziskovalnem področju in pri posredovanju slovenske kulture v tem delu Madžarske. Slednjega je bilo prejšnja leta nekoliko več kot v zadnjem obdobju.

Zato nekolikaj špekulativno vprašanje dekanu mariborske filozofske fakultete dr. Marku Jesenšku, kako pritegniti več mladih za študij slovenskega jezika in književnosti v Sombotelu? V nekoliko daljšem odgovoru je tudi povedal: »Univerzitetni center Savaria je središče slovenističnih študijev za Porabske Sloven-

Izredna seja Krovne šolske komisije

Krovna šolska komisija Zveze Slovencev in Državne slovenske samouprave je na svoji izredni seji 28. februarja zavzela stališče do predloga, da bi od septembra letos v porabske narodnostne vrtnice namesto dveh obiskov treh soboških vzgojiteljic mesečno stalno prihajala – po en dan tedensko v vsak vrtec – vzgojiteljica-asistentka iz Slovenije. Avtorica tega članka sem članom komisije predstavila dosedanja prizadevanja na tem področju in jih povabila, da izrazijo svoje mnenje. Vsi so v pretežni meri izrazili pozitiven odnos do projekta, ki naj bi predvidoma trajal v prvi fazi 3 leta – malčki so namreč v vrtcu povprečno 3 leta in lahko bi se strokovno spremljalo učinke te, v prvi vrsti jezikovne, pomoči npr. pri eni generaciji otrok.

Člani komisije so imeli tudi pomisleke glede finančne simulacije Vrta Murska Sobota. Menili so, da ponujeni parametri profila bodoče vzgojiteljice niso potrebni, saj imamo v Porabju – kar se stroke, predšolske vzgoje, tiče – dobre vzgojiteljice, katerim bi bilo potrebno v prvi vrsti pomagati na jezikovnem področju. Če se izrazimo bolj preprosto: pričakuje se, da bo kandidatka sicer kvalitetna vzgojiteljica, (po možnosti mlajša, komunikativna in fleksibilna oseba), pripravljena pridobivati nova znanja na področju zgodnjega poučevanja slovenščine. Od nje se pričakuje, da bo prilagodljiva in s svojim zgledom privzgjajala slovenske govorne navade tako otrokom kot vzgojiteljicam ter posredno še komu. In še marsikaj je bilo rečeno.

Sklepi seje so bili, da Komisija v kratkem pripravi pisne predloge za Urad in za Vrtec Murska Sobota; od le-tega se namreč pričakuje, da bo pri izboru kandidatke sodelovala Zveza Slovencev (kot posredni naročnik) skupaj s stroko.

Valerija Perger

ce, in hkrati za ožji in širši madžarski prostor. Filozofska fakulteta v Mariboru je edina v Sloveniji, ki ima študij hungaristike, tako po starih programih kot novih bolonjskih. Seveda imamo težave pri pridobivanju študentov. Kot imajo težave kolegi na Madžarskem, jih imamo tudi mi pri pridobivanju madžarskih študentov. Sem optimist in prepričan, da v združeni Evropi prihajajo časi, ki bodo bolj naklonjeni sosedskim jezikom. Verjamem, da se bo zadeva s podporo Bruslja takoimenovanim malim jezikom v letu medkulturnega dialoga začela spreminjati. Mislim, da se bo treba odpreti v neslovenski prostor, ne samo v porabskega, in tako ponuditi študij vsem

zainteresiranim. Tako delajo tudi drugod po Evropi. Pri nas jeseni začnemo z bolonjskim študijem hungaristike, vendar leta ne bo namenjen samo madžarski manjšini v Sloveniji ali tistim, ki že dobro govorijo madžarsko, ampak bo študij lahko vpisal vsak, ki ga hungaristika zanima. Podobna rešitev za težave z malo študenti je tudi v Sombotelu,« je prepričan dekan mariborske Filozofske fakultete dr. Marko Jesenšek, ki pozdravlja uvedbo študija slovenskega jezika in književnosti na univerzi Eötvös Loránd v Budimpešti, kjer imajo po besedah lektorja in profesorja Mladena Pavičiča 18 študentov, ki zavzeto študirajo slovenski jezik in književnost.

Ernest Ružič

Veseli pajdaši v Budimpešti

Javni sklad za narodne in etnične manjšine na Madžarskem že več lejt prireja gledališki festival ARCUSFEST. Na tem festivalu so že večkrat bili špilariji iz Porabja tō, tak gledališka skupina Nindrik-indrik iz Monoštra kak števanovski Veseli pajdaši.

Letos so 2. marciuša v Pešti špilali v gledališči Thália, ka je od 23. februara do 2. marciuša bijo organiziran gledališki festival za manjšine. Veseli pajdaši so notri pokazali igro *Najvekša vrejdnost*. Tau igro je napiso Laci Kovač pa jo je notri navčijo tō. Doma v Po-

rabiji go že dobro poznajo pa v Sloveniji tō, najbola v Prekmurji.

Mi Slovenci, steri živemo v Pešti, smo o tej igri šče samo čüli ali v novinaj Porabje šteli. Zatau nam je prav prišlo zdaj tau špilanje, ka smo spoznali tau zgodbo. Lepau smo vtjüp prišli v gledališči Thália in se je v nedelo zadvečerkoma v tretjoj vōri začnila predstava. Tau nam je dobro prišlo, ta veselaigna na konci zimé. Tak smo se vōzosmejali kak že dugo nej. Tej sedem, ka špilajo, eden je baukši kak drugi. Čestitamo jim! Takša

zgodba se v življenji tō zgodi. Šče zdaj čüti, ka starejšo lüstvo v posteli skriva pejnaze. Srmačko žive kak Peter v igri pa nikoma ne pomaga, če je v nevauli. Te se pa zgodi, kak tū tō, ka pejnezge taminejo. Največkrat pa takšni pejnazi ne pridejo naprej, če so zaistinski

je, ka Laci Kovač tau delo ne-trudno dela in vodi tau skupino. So igralci, steri že več lejt špilajo pa spoj dobro kak sta Marija Kosar (Szöszi), Berta Dončec, samo če starejšo pejvemo, pa mlade tō majo. Vü-pamo, ka bodo tadale delali in šče večkrat pridejo v Pešt

touvajge, pejnez več gazda ne vidi. Tū v tej igri so pa s Peter gazdo malo šalo napravili in so ma pejnaze nazaj prinesli, navčili so ga, ka ne smej takšen skaupi biti. Rejsan se je pobaugšo. Sto ga je proso, je vsakšoma dau pa lübici tō dvej bunde obečo. Gora je prišo, ka je na svejti najlepše, če stoj drugoga pomaga, če je v nevauli in je na svejti nikša vrejdnost, če se poštüvamo pa radi mamó.

Števanovski skupini smo dosti ploskali, se smejali. Lepau je, ka z ene male vesi tak vōzdržijo in tau že več lejt. Dobro

špilat k nam, k Slovenskomi društvu tō. Pri oceni so skupino povalili.

Veseli pajdaši so pa vse tiste, steri so je prišli gledat, fejs pogostili. Dosta vrnjnikov so narezali in kakšne fajnske. Nazdravili smo z medeno pa drugo palinko, šče dinsko torto so ponüdili gostom. Veselje in dobro volau so nam prinesli, spoj dobro smo se počütili, do večera smo zavlekli, saj je rojstni kraj prišo k nam in se je z domanjimi srečati vsigdar nika posebnoga, lej-poga.

Irena Pavlič

RAZSTAVA LIKOVNE SEKCIJE KUD-A ANGEL BESEDNJAK IZ MARIBORA

7. marca so v Slovenskem kulturnem centru v Monoštru odprli razstavo del likovne sekcije KUD-a Angel Besednjak iz Maribora. Na otvoritvi je sodeloval tudi pevski zbor društva pod vodstvom Francija Kovača. Do razstave je prišlo v sodelovanju z Mestno četrtjo Magdalena, ki že dolga leta vzdržuje stike z Zvezo Slovencev na Madžarskem.

(Več o razstavi v naslednji številki.)

Pismo iz Sobote

PREJDJEN VARAŠ

Lüblene moje, dragi moji, znouva vas pistim lepou pozdraviti! Vsi vejmo pa vi tō, ka je svejt napravljeni po nekšnoj lestvici ali pa po garicaj, če škete. Vsigdar je gé nikak ali pa je neka najbolje visko. Pa je takša šega, ka tisto, ka je gé nabole visiko, je gé najbolje prejdjno. Vej pa vsi poznamo, kak se guči;

- Tisti naši najbolje višiši, naši najbolje prejdjni, so znouva lážali po teveni!

Depa name gnes ne brigajo političari, name gnes naš najbolje prejdjen varaš pa lidgé v njem. Na, najbolje prejdjen varaš je gé Lublana. Če poglednemo druge najbolje prejdjne varaše v Evropi, je ta naša Lublana bole mali varaš, depa v Sloveniji je gé un prejdjen. V Lublani živejo Lublančange. V njoj je naš parlament tō, pa naš predsednik pa ministri so tam gé pa najvekše baute pa vse je gé tam najbolje velko. Kak bi pa nej bilou, vej je pa tou najbolje prejdjen varaš!

Pa zatok, ka je tou tak gé, ma ta Lublana eden takši trno čüden beteg, ka ga nema nej eden drugi varaš v Sloveniji. Té beteg nema nikšnoga menja. Un tak vōvidi, kak bi se človeki v glavej nika vcejlak vōobrnilo. Depa najprva trbej nika drugo tapovedati, prva kak mo betek razmili. Lublana je gé kak kakši magnet. Lidi nut v sebe vlečé. Pa se tak trno dosta lidi tanut priseli. Vsiško leto več. Pa po tistom gratajo tej nouvi Lublančange kak tisti stari, steri že duže v njoj živejo. Tak nagnouk se njim v glavej nika vōmeni, se njim nika vōobrne. Na, zdaj smo že bole blüzi betegu. Té beteg po tejm tak vōvidi, kak bi zavolo toga, ka živejo v Lublani, uni sami tō gratali najbolje prejdjni. Ja, vōrvlite mi, ka je tak! Neškem prajti, ka lidge gratajo gizdavi, tou spoj nej. Samo tou je gé, ka gratajo vcejlak ovakši. Nagnouk so bole moudri, vej so pa iz Lublane. Od vsega uni znajo največ povedati, vej so pa iz Lublane. Pa uni vsikšoga najbolje poznanoga najbolje poznajo, vej so pa iz Lublane. Pa začnejo nas druge iz vreja garice gledati, vej so pa iz Lublane. Pa so zatoga volo uni bole prejdjni. Če mi ne vōrvlete, pitajte mojo taščo Regino, trno čedno žensko.

- Kelko več perspektiv bi ge mejla v žitki, če bi kak mlada odišla v Lublano. Ja, ja, pa moja čerka bi si gvüšno boukšoga moža najšla, pa bi dun mejla več sreče v žitki, - včasi skur djouče na rami svoje padaškinje Marike, gda pride iz Lublane k njoj na kafej. - Vej pa če samo tebe poglednem, kak si lejpo vōzravnana, kak vejš lepou pa čedno gučati, kak vse vejš od žitka povedati... Ja, ja, ge bi tō mogla iti v Lublano živet.

Na, pa te po tistom, gda se vōzjdjouče, začne gučati Marika. Pa si sprosi od nje naše domanje krumpline, pa kakšo klobaso, pa tikveni olaj, pa doma spouvano šalato, pa eške kaj drugoga. Pa ta Marika ma kouli dosta takši Regin, tak ka je njeni auto vcejlak pun, gda se pela nazaj v Lublano. Kak bi pa nej biu, vej pa na njemi piše ka LJ, pa je tou bole prejdjen auto gé, zato pa mora iti pun od nas ta nazaj v najbolje prejdjen varaš. Ka nedo tam lačni, ka uni dun ne smejo lačni biti. Vej so pa prejdjni, ka nej!

Miki

OD SLOVENIJE...

Spet vroče na meji med Slovenijo in Hrvaško

Potem ko je Sklad kmetijskih zemljišč in gozdov sporočil, da je prejel informacije, da je hrvaška občina Buje prodala nekatera slovenska zemljišča na levem bregu Dragonje, ki jih sklad upravlja, je slovensko zunanje ministrstvo poklicalo na pogovor začasno odpravnico poslov hrvaškega veleposlaništva v Ljubljani Ani Pejko- vič in ji izročilo protestno noto.

Slovenski premier Janez Janša je prav tako poklical hrvaškega kolega Iva Sanaderja in mu izrazil protest zaradi posegov v lastninsko pravico parcel na levem bregu Dragonje. Kot je povedal, ga je opozoril, da je zadeva resna in da gre za kršenje tako brionske deklaracije iz leta 2005 o izogibanju incidentov kot tudi blejskega dogovora lani.

Zapleti so tudi v Prekmurju, in sicer v Murski šumi pri tromeji Slovenije, Madžarske in Hrvaške, kjer je nekdo na dobrem kilometru ozemlja na novo prepleskal mejne kamne, ki so nosili oznako Republike Slovenije, z oznako Republike Hrvaške. Lastniki zemlje na slovenskem katastru, ki v Murski šumi ob meji s Hrvaško obsega okrog deset kvadratnih kilometrov, so večinoma Slovenci. Zaradi preteklih mejnih incidentov na bližnji Hotizi so domačini toliko bolj občutljivi, izvorni greh za zaplete pa je še vedno nedoločena državna meja med Slovenijo in Hrvaško.

Slovenija priznala Kosovo

Državni zbor je na izredni seji odločil o priznanju Kosova. Po pričakovanjih so poslanci podprli vladni predlog sklepa o priznanju neodvisnosti Kosova, s tem pa je Slovenija priznala Kosovo kot neodvisno in suvereno državo.

Zunanji minister Dimitrij Rupel je pojasnil, da je vlado med drugimi vodila ugotovitev, da je pogajalska trojka izčrpala možnosti pogajanj o statusu Kosova, sklepi Evropske unije, pa tudi pravica narodov do samoodločbe, na katero se je oprla tudi Slovenija pri svoji osamosvojitvi, in skrb za stabilnost Kosova in regije.

»Eške dosta kaj znamo«

Tkalstvo

Tkati (szóni) so inda mogli pri vsakšoj iži, če so ščeli platno meti. Prav tak so mogli najprle povati len pa konopljo, če so ščeli do platna priti. Z lenom je bilou zato dosta dela. Trbelo ga je sejati, voposkubsti, zrihlati (z lesenimi

ve ženske so – pač po starem običaju – vse morale znati tkati. Sicer pa so pridelali precej konopelj in lanu, ker so ženske čez zimo predle, napredeno sprale na domačem pralu, navile v klopke, nato pa do spomladanskega

šče, ka je bilo malo farbasto, so notri vtkale küpléne bombažne trakove ali pa pobarvane lanene trakove.

Tkalstvo je začnilo izumirati po 2. svetovni bojni, gda so leko lidgé že vsefelé fal platno v bouti küpili. Za turistične

namene Sekcija kmečkih žena iz Ižakovca rada prikaže, kak se pride od lena do platna. Na Bujraškij dnevaj sigurno. Prikažejo točno po delovnij fazaj, vse od rihlanja do tkanja. Redno pa se s tkalstvom ukvarja mlada tkalka, štera živi na Hodoši, in sicer Daniela Topolovec.

namene Sekcija kmečkih žena iz Ižakovca rada prikaže, kak se pride od lena do platna. Na Bujraškij dnevaj sigurno. Prikažejo točno po delovnij fazaj, vse od rihlanja do tkanja. Redno pa se s tkalstvom ukvarja mlada tkalka, štera živi na Hodoši, in sicer Daniela Topolovec.

Svoje izdelke trži na senjaj, lidgé pri njej kaj naroučijo, edino v boutaj nešče glyj preveč odavati, ka pravi, ka se žmetno oda.

Daniela je takša, ka rada tüdi drüge vči tisto, ka sama zna. Včila je celou ženske iz Avstrije, Primorske,... organizejra pa tüdi delavnice za šolsko deco, gde se leko včijo tkati. Leko jo vidimo na vsefelé turističnij prireditvaj v Prekmurje, kak je Den meštrov, Beltinški folklorni festival...

Daniela je dokaz, ka se mi mladi rejsan leko nekaj navčimo, če se kcoj vzememo.

Daniela Topolovec pri statvaj

glavnikami loučiti semen od stebela), plajati ali kak pravijo »doj položiti pa gor jemati«, tretji s trlico, ka so do prediva prišli, predivo razčesati, po-

dela stkale: dokupile so nekaj rdeče ali modro ali zeleno barvanega ‚pamuka‘, da so lahko natkale pisane brisače in pisane namizne

Danielo je furt vsefelé zanimalo: šivanje, tkanje, štrikanje pa tüdi kvačkanje, zatou je šla v srednjo tekstilno šolo. Kesnej je zvejdla, ka naj bi ena trgovina iz Maribora organizejrala tečaj tkanja, če de

Statve na Bujraškij dnevaj v Ižakovci

gladiti in spresti, na motovilo špule zasükati, špule fajn spucati ka na »garnoke« (krožni vitel) pridejo, iz garnok pa pride klobka do tkalke.

Tüdi tkanje je bilo zimsko delo in tou predvsem moško, čiglij ka so v ništernij koncaj tkale tüdi ženske. Kak dokaz, piše Miško Kranjec v svoji knjigi Strici so mi povedali: »Fujso-

prte...« (Miško Kranjec: Strici so mi povedali, Pomurska založba 1994).

Inda je, kak vidimo, vse bilou z lena in konoplje. Iz lanenoga platna so bile moške pa ženske srakice pa drugi gvant, ka je tou bole fino platno bilou, z konopljenoga, bole grobega platna, pa ponjave, prtovge, žakli, prtički za krüj... Če so

Lejpa brisača, stero je naredla Daniela

zadosta lüdi. Da pa nej bilou. Mejla je pa srečo, ka je odila po Nemčiji in so v tistom hostli (hotel za mlade), v šterom je ona bila, organizejrali vsefelé tečaje (tanfolyam), tüdi tkalskoga. In se je navčila.

V njenoj bližanjaj žlati tkalcov nej bilou, edino dedekov

Njene izdelke fejt hvalijo pa jih tüdi štölajo, edini problem je malo višja cena, štero pa mora vsakši izdelek, šteri je rejsan kvalitetno ročno delo, pač meti. Si ga zasluži.

Jasmina Papić

Nove publikacije

SIGNAL ŠTAJERSKIH SLOVENCEV V AVSTRIJI

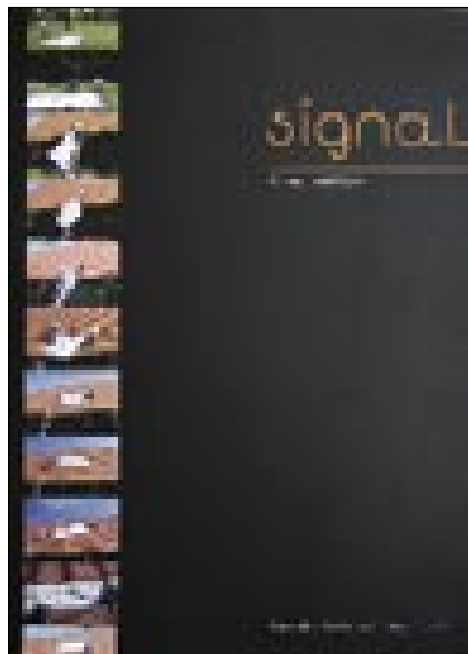
Nekoliko pozneje kot sicer je izšel Signal - zima 2007/2008, letni dvojezični nemško-slovenski zbornik Pavlove hiše. Zbornik pripravlja in izdaja Kulturno društvo Člen 7 za avstrijsko Štajersko, avtorji so iz Avstrije in Slovenije, njegova urednika pa Michael Petrowitsch in Suzanne Weitlaner.

V 250 strani obsežnem zborniku večjega formata je tudi bogata fotokronika, ki zajema večino dogodkov v Pavlovi hiši v Potrni.

Razvoj Signala je v nekaterih sestavinah podoben rasti Slovenskega koledarja. Zlasti mislim na obseg in vsebino. Kot je bil prvi Slovenski koledar po obsegu mnogo skromnejši, kot so zadnje publikacije, tako je bilo tudi s Signalom, iz nekaj prispevkov v nemškem jeziku in s slovenskimi povzetki se je razvil v obsežen, vsebinsko pester zbornik z množico različnih podatkov in informacij. Urednika se še nista odločila, ali ne bi sedanje oblike Signala kazalo spremeniti v koledarsko in s tem nekoliko dvigniti praktično vrednost publikacije. Kar se tiče vsebine, bi lahko ostala nespremenjena tudi v koledarju, enako tudi dosledna dvojezičnost, ki je za zdaj na avstrijskem Štajerskem skorajda obvezna. Ne samo zaradi poznavanja slovenskega jezika, marveč tudi zavoljo političnih razmer in okoliščin, v katerih deluje Kulturno društvo Člen 7. Ob tem, ko zelo na kratko v spremni besedi Michael Petrowitsch predstavlja vsebino tekstov, napoveduje tudi, da »Leto 2008 prinaša jubilej - 10 let Pavlove hiše. Vokviru deželne razstave v Feldbachu bomo z ustreznim programom tudi izven hiše opozorili na ta dogodek.« Druga okrogla letošnja obletnica pa je 20-letnica ustanovitve Kulturnega društva Člen 7 za avstrijsko Štajersko. Slovesnost ob jubileju Pavlove hiše bo predvidoma maja v Potrni.

Uvodni prispevek je napisal Erhard Busek, predsednik Inštituta za Podonavje in srednjo

Evropo in znan politik, med ostalim tudi nekdanji podpredsednik vlade, in sicer Stari - novi sosedje? Slovenija in Avstrija v 21. stoletju. Avtor takoj na začetku poudari: »Naši slovenski sosedje so od leta 1991 doživeli velike spremembe. Našejmo le nekaj glavnih: samostojna država, ki je v zgodovini prej ni bilo, samostojen gospodarski in social-

ni razvoj in nenazadnje od leta 2004 članstvo v Evropski skupnosti. Državljeni te dežele so šli skozi spremembe s tempom hitrega vlaka in dosegli spoštovanja vredne dosežke.« Busek se dotakne tudi razmer na Koroškem, zlasti zaradi politike deželnega glavarja Jörga Heiderja. Poudari, da vlada na Dunaju ni storila vsega, kar bi lahko: »Dunaj se je od tega, razen neljubega vprašanja krajevnih napisov sicer distanciral, toda politično niso bile začrtane jasne ločnice do starih nacionalsocializmov.« Pohvali pa, kako Slovenija predseduje Evropski uniji. Glede na vsebino je bila odločitev urednikov zelo umestna, da sta tekst uvrstila na prvo, uvodno mesto v Signalu.

O prepletenosti gospodarsatva in politike po naslovom »Evroregija« Slovenija - temna stran razcveta, piše Hannes Hofbauer. Ob razmišljanju o uvedbi

evra v Sloveniji ga zmoti upodobitev knežjega kamna na kovancu za dva centa: »Pod zaščito evropske valute je Sloveniji uspelo, ironično, ob opustitvi lastne valute prikazati čuden nacionalni simbol. Čuden zato, ker v 7. stoletju ni bilo ne Slovencev ne Korošcev, da o Sloveniji sploh ne govorimo.« In če je temu tako, kar zgodovinsko naj bi bilo, zakaj potem

avtorja moti knežji kamen na slovenskem kovancu? Pravega odgovora na to vprašanje ne preberemo v tekstu. Nasploh pa velja reči, da je Hannes Hofbauer dobro seznanjen z gospodarskimi razmerami v Sloveniji. Pri oceni nekaterih drugih dogodkov pa ni ravno korekten, recimo, ko piše, da je sedanji pre-

mier Janez Janša leta 1991 povelejal teritorialni obrambi, ki naj bi »med drugim streljala na neoborožene jugoslovanske vojake.« Avtor nima pravih informacij tudi o položaju Romov v Sloveniji, pa še o čem, kar bi zaslužilo polemiko s pisecem članka.

Markus Jaroschka razmišlja o »plodnosti« meja, članek pa je ilustriran z dvojezičnimi napisi ob meji, vendar ne tistimi na Koroškem, kjer jih nekaj je, ampak s slovenskimi ob meji z Italijo: Koper - Capodistria ... medtem ko jih na Štajerskem ni, čeprav je vsem, ki želijo, znano, da je Laafeld po slovensko Potrna. Slovenski znanstveni inštitut na Dunaju je predstavil Franz Niedelhell; o dejavnosti Avstrijskega kulturnega foruma pa piše Natascha Grilj. Vpis Maribora na zemljevid evropske kulture je naslov članka Borisa Jaušovca, enega redkih slovenskih novinarjev, ki dobro pozna razmere med Slovenci

na Koroškem in Štajerskem. Seveda predstavlja Maribor, ki bo skupaj s petimi slovenskimi partnerskimi mesti in portugalskim Guimares leta 2012 postal kulturna prestolnica Evrope. O vlogi časopisa, ki ga zdaj prebirate - Porabju, razmišlja odgovorna urednica Marijana Sukič. Avtorica predstavi nastanek Porabja in izid prve številke 14. februarja 1991: »Časopis ob informiranju igra tudi pomembno vlogo pri ohranjanju narodne identitete in maternega jezika Porabskih Slovencev.« Gerhard M. Dines je zapis naslovlil In vedno znova nemški okop, piše pa o Slovencih v Gradcu. Zanimivo branje, enako kot predstavitev fotografske razstave pokojnega glasbenika Bojana Adamiča, ki je pogosto posegel po fotoaparatu. Tako je nastal tudi cikel fotografij ptujskega kurentovanja in drugih mask: »Bojan Adamič ni bil le vrhunski glasbeni ustvarjalec, ampak tudi vrhunski fotograf.« Mariborsko sinagogo predstavlja Marjan Toš, o pravnem varstvu slovenske manjšine v Avstriji piše Anton Novak, avtor istimenske knjige, ki je izšla pri Mohorjevi založbi.

Za zaključek izkušnja učitelja Ernsta Korblerja iz Arneža: »V realki v Arfelsu smo kot eksperiment kot drugi živi tuji jezik ponudili francoščino in slovenščino. Približno tretjina se je odločila za slovenščino, ostali za francoščino. Bolj sproščeno je bilo pri tistih, ki niso bili obremenjeni, ali pri priseljenih družinah, ki so na to gledale dosti bolj odprto in svobodno. Kako se bo to razvijalo? V smislu bolj spretnega, tistega, ki govori več jezikov - in v tem pogledu so Slovenci, ki znajo tako slovensko kot nemško in angleško, jasno v prednosti.« Mimogrede še podatek: pouk slovenščine kot jezika sosedov v tem šolskem letu obisku nekaj čez 250 učencev in učenek ljudskih, torej osnovnih šol.

Ernest Ružič

... DO MADŽARSKE

Albanski premier na obisku v Budimpešti

4. marca je Budimpešto obiskal albanski premier Sali Berisha, ki se je srečal s predsednikom vlade Ferencem Gyurcsányem ter s predsednikom opozicijskega FIDESZ-a Viktorjem Orbánom. Po pogovorih je Gyurcsány izjavil, da Madžarska podpira prizadevanja Albanije za včlanitev v Nato. Po mnenju Berishe bi albansko članstvo v Natu pripomoglo k stabilizaciji in varnosti na Balkanu. Sali Berisha je z Viktorjem Orbánom razpravljal o možnostih gospodarskega sodelovanja med državama oziroma o priznanju Kosova.

Novi program vlade za razvoj šolstva

Premier Ferenc Gyurcsány je z novim razvojnim programom šolstva, ki nosi naslov Novo znanje, nova šola, seznanil navzoče prejšnji teden na vladni konferenci. Po tem programu naj bi vlada v naslednjih letih namenila razvoju šolstva 130-140 milijard forintov, del tega bo zagotovila iz državnega proračuna, del pa bo črpala iz evropskih skladov. Najvažnejši dejavniki programa so: zgodnje razvijanje sposobnosti pri otrocih, zagotavljanje enakih možnosti, posebni programi za nadarjene učence, novi sistem preverjanja znanja in posodobitev šolske infrastrukture.

Premier je predstavil tudi rezultate testa Pisa iz leta 2006 iz matematike in izpostavil, da najboljše rezultate dosegajo države (Finska in Južna Koreja), v katerih namenijo šolstvu procentualno enako denarja kot na Madžarskem. Pred nami so pa tudi države, kjer so sredstva procentualno nižja kot pri nas, recimo Poljska in Češka. Torej, je menil premier, največji problem ni v finansiranju šolstva, temveč v vsebini in načinu pouka. Od šole »piflanja« moramo priti do šole zavednega razumevanja. Zelo pomembno je pri razvijanju sposobnosti otroka zgodnje obdobje (prvih šest let), zato bo vlada razširila t. i. mrežo patro-najnih sester, zaposlila bo 300 novih sodelavk.

Poštar sam biu pa sam »bus« tö vozo

Za poštaru biti je nej léko delo, zaman so autonge, motorbicklinge pa biciklinge, slejdnje stopaje zato itak pejški trbej napraviti do kuč. Gnauksvejta je tau ešče bola žmetno delo bilau, gda ešče nej bilau autonov. Pošto so v Varaš s cugom pripelali, od tistac pa tadala s konjski kauli vö po vasaj, nej se je štelo, če je vrauč bilau ali mrzlo. V Porabji so s cuga na dva tala vozili vö pošto. Eden kraj so Števanovci bili, drugi kraj pa Gorejnji Senik. Na Gorejnji Senik so pošto s konjski kauli *Antal Krajcar*, po domanje *Vankešin Anton*, vozili.

• *Anton, gda ste vi poštar gratali?*

»Potistim, ka sam vojsko dolazaslüžo, istino, nej sam dugo biu, samo tri mejsece, pa te tri mejsece tü na prisilnom deli (munkaszolgálat) na fronti. Štiridesetštrtoga septembra sam začno delati, pa decembra so nas že domau pistili.«

• *Zaka?*

»Zato, ka so že šli Rusi pa konec bilau bojne.«

• *Kak tau, ka so vas ta djali pa nej med redne sodake?*

»Za volo oči. Že sam se tak naraudo, ka sam na eno okau nej vido.«

• *Kama so vas pelali delat?*

»V *Veszprém*, v *fabriko orožja in strojev Danuvia (fegyver és gépgyár)*.«

• *Ka se je v tistoj fabriki delalo?*

»Golaubiše so napunjavali. Od najmenši, do najvejši.«

• *Kak se je tau delalo?*

»Tau ge ne vejm, zato ka se je tam edna nauva fabrika začnila te zidati, pa mi smo tam delali. Bilau zato, ka smo notra na okno gledali, zato ka so tam dekle delale. One so civilne delavke bile.«

• *Te ste vi v dobrom mestu služili?*

»Nej je tak dobro bilau, zato

ka so nas z zraka zato tö dosta mantrali. Zaman je fabrika skrita bila za hrasti, zato so nas večkrat vpamet vzeli, pa so bombe lüčali. Gnauk sam pri ednom hrasti dojpötülgeni biu, enga včesnilo pa iz hrasta je bomba taši falat vöčesnila, ka sam ga ranč zdigniti nej mogo. Te je skrak ojdla pri meni kosa.«

• *Nejste se bojali?*

»Nej, kak bau, tak bau, sam si mislo. Če mrejt trbej, te mrejt trbej.«

• *Če ste notra na okno gledali dekle, te ste tau tö vidli, ka delajo?*

»Na sto so mele vösipleno stau kila smodnika (puskapor), pa s tistim so te z rokauv golaubiše napunjavale.«

• *Tam je te zato tö nevarno bilau, nej, gde je telko smodnika bilau.*

»Gnauk je edna zidina v luft odišla. Tak je vse rancodneslo, ka od tisti šest dekel, ka so tam delale, ešče gvanta so nej najšli. Ne vejm, kak se je tau zgodilo, da je tam spoj sigurno bilau. Dvej porte so bile, mala pa velka. Tam si spice prejknesti nej mogo. Če so te zgrabili s spicami, na šest dni so te zaprli. Ka se je tam zgodilo, tau se več nikdar ne zvej.«

• *Golaubiše ste kaj zato v žepki prinesli vö iz fabrike?*

»Kaj bi pa nej. Če bi tistoga reda najšli pri meni golaubiš, te bi me na več lejt dojpötü ali pa štatarium, pa bi me včasim tastrlili. Na tau smo spoj fejt skrb meli, pa na eden drugoga tö. Emo sam tam enga padaša iz Šalame nec, s tistim sva tak bila, kak če bi brat biu, vejndrik bi se z bratom nej tak poštüvala. Biu je tam ešče eden z Dolejnc tö, tak se je zvau, ka Lepoša Pišta. Najraj, če bi se dalo, gnauk bi v auto vseu

pa bi je pogledno, če ešče živelo. Pred dvömi lejt so ešče živeli, tau vejm, zato ka smo v Petrauvcaj gušči delali, pa so mi tam tak prajli.«

• *Štiridesetštrtoga ste domau prišli, vojsko ste dojpötü, kak je pa te bilau tadala?*

»Edno leto sam doma biu, potistim sam pa te štiridesetšestoga üšo pošto vozit. Cej-

Vankešin Anton z Gorenjoga Senika

lak do šesdesetprvoga leta.«

• *Kak tau, ka ste tak njali?*

»Plačati so trno nej steli, pa te so že začnili autobusge odti.«

• *Ka ste vi za delo meli, gda ste pošto vozili?*

»Zazranka v ausmoj vöri me je poštarca tü na Gorejnjom Seniki spakivala, te na Dolejnjom Seniki sam se stavo, tam so pa gorspakivali pošto, pa sam se te pelo v Varaš.«

• *Vi ste pejški šli?*

»A, vraga. Emo sam dva konja, pa tak na kaulaj. Na deseto sam emo vöspisano, ka v Varaša moram biti. Iz Varaša sam pa podnek üšo nazaj, pa sam pelo, ka so oni poslali. Tau je tak bilau vsikši den. Nej sam emo nej petka pa nej svetka.«

• *Dosta pošte je bilau?*

»Ranč ne guči. Včasim je tak bilau, ka ešče dva konja bi komaj pelala. Bile sta dvej velke kasarnje s puno sodakami. Tej sodacke so iz Nyírséga bili, gde je tistoga reda nej bilau djabok. Tej sodacke so odtec v ladaj pošilali djabke domau.«

• *Pri kučaj so kipüvali djabke, ali od kec so je vzele?*

»Vej so oni kipüvali! ÁFÉSZ je tü emo edno veliko skladišče (raktár), gde so djaboke meli. Sodacke so vnoči te lade v kasarnjo odnesli, gora so spisali nauvi, svoj domanji atrejs, pa hajt, lada üšla domau. Te djaboke sam vse ge notra v Varaš zvlačo.«

• *Če ste se vi s kauli pelali, te je dostakrat bilau, ka je drugi tö gora vseu, nej?*

»Tistoga reda so moja kaula tak bile kak bus. Če stoj v Varaš sto titi, te se je z menov pelo. Po vrastvo sam v patejko odo, ali če je stoj

batežen biu, tistoga sam tö ge pelo. S tejm sam te nika malo vcuj leko prislüžo, zato ka moja plača je nej velka bila.«

• *Popa ste nej vozili?*

»Tistoga gospaуда, šteri je v petdeseti lejtaj namesto Kühara biu, če dobro vejm, se je Kaus zvau, tistoga sam dosta vozo v Varaš. Včasim sam tak čemerem biu, ka sam si dostakrat mislo, ka je gnauk gorobernem s kaulami vret.«

• *Zaka?*

»Zato, ka je z njimi čedno pripovejdati nej mogo. Vsigdar so samo tau spitavali, kelko so konji stari, kak dugo do ešče leko vozili pa tašo. Dostakrat me je že vse glava bolejša od tauga. Gda so Kühar nazaj prišli, njij sam rad vozo.«

• *Gvišno nej léko delo bi-*

lau pošto vozit.

»Tau gvüšno, ka nej. Tü nej bilau, ka bi nej üšo, samo te, če so cugi dolastanili, dvakrat pa te, gda je Raba vövlajala pa je poštüja pod vodauv bila. V zimi, gda je velki snejg zapadno, te sam s sanami üšo, gda je pa dež üšo, te sam se pa močo. Najbola üša je te bilau, gda je velki mrzav biu. Gda človek dvej vöri na kauli sejdo, je cejlak vküpzmrzno, zaman si se kakkoli gorazravno.«

• *Zvün pisem, novin pa pakov ste pejnaze tö mogli pelati na kauli?*

»Notra v Varaš sam pelo pejnaze, pa če trbelo, te od tistac nazaj tö. Gnauk sam tak goraplačo, zato, ka so mi je odnesli. Ešče sreča, ka nej dosta pejnaze bilau, samo štirigezero petstau forintov.«

• *Tistoga reda je zato tau itak nej tak malo penez bilau.*

»Zato sam pravo, ka nej dosta, ka sam dosta več šegau emo pelati kak te. Za tiste pejnaze, ka so mi je vkradnili, bi dvej lejpe krave leko küpo.«

• *Kak so leko vkradnili?*

»Tak, ka sam nej vpamet vzejo, dola s prtlačnikom (csomagtartó).«

• *Kaule so mele prtlačnik?*

»Kakšne kaule! Tau je v nedelo bilau pa z biciklinom sam biu. Tau je tö zato bilau, ka se je pošta nika nej brigala. Ešče eden ruksak so nam nej dali.«

• *Kelko plače ste dobili za tau delo?*

»Ka sam daubo? Šestau forintov. Za tau sam eden lejpi gvant leko küpo, pa nika drugo nej. Pa gde so te konji pa kaule, ka so se cejli mejsec nücale. Gda sam v foringi biu, pa sam drva pelo notra v Varaš, sam trikrat telko prislüžo kak na pošti cejli mejsec. Zato sam pa te tak njau vse.«

Karel Holec

NAŠA ZLATA RIBICA

Svejt je čüdno vküper napravljeni. Lidge ne vörvlejo najbole, ka bi se godili čüdeži. Depa po drugoj strani bi trno radi bili, ka bi se godili. Te je pa sploj nej čüdno, ka v zlate ribice ne vörvlejo, bi je pa radi meli bar v bližnjom potoki. Pa ništerni ranč ne vejo, ka una rejsan tam živé.

NEVOULASTI ŠTRK

Vsikši normalen potok vleče k sebi eške vsefele drugo stvar, nej samo ribe pa takšno. Zato so pri potoki rade ftice tō. Velke pa male ftice. Pa tiste najbole velke tō. Takše kak štrki. Celou, če je zemla pri potoki bole mokra gé pa si leko po njoj iškejo gesti. Včasi se takšo tō zgodi, ka štrk v potok odide. Depa tou bole po nesreči ka pa zaistino. Depa kak je povedano, takšo se zgodi pa se je zgoudilo v potoki naše zlate ribice tō.

Edno sprtlejt je prileto na eden rour nejdaleč vkraj od potoka eden štrk. Neje biu mladi pa neje biu stari. Prileto je, pa začno vküper nositi gnejzdo. Pa čakati na ženo. Depa bole je čako, menje vüpanja je emo, ka pride. Pa je zatoga volo biu vsebole nevoulasti. Njé pa nej pa nej bilou. Rejsan je že tak vögledalo, ka sploj ne pride. Nin se njoj je gvüšno kaj zgodilo. Nevola je bila vse vekša. Že je nej vedo, ka naj dela. Pa je ranč takši vövüdo tō. Kak če bi nej vedo,

ka dela. Več nej biu samo nevoulasti, liki že malo zmejšani tō. Drugim štrkom je že trno na mozgé išo. Na, kakoli že, gesti je zato trbelo. Najraj je z dugim klünom isko gesti ranč pri potoki. Eden den, gda je nevola bila najvejša, je sam od sebe odišo v potok. Sploj je nej vpamet vzeu, ka je v potoki. Samo je ojdo gor pa doj po njem pa razkapo s klünom nut po vodej, kak bi pužake po zemlej isko. Drugi štrki so se njemi smedjali, ribe v vodej pa so ga čüdno pa z debelim gledale. Kak bi ga pa nej, vej so pa takšo eške nej vidle. Zato, ka je biu nagnouk v takšoj vodej, ka je že bila višša od njegvi tenki noug. Že je skur plavo kak kakša velka reca. Na toum mesti je že znouva bilou delo za zlato ribico. Vej bi se pa leko zalejala, nevoula štrkova.

- Ka je, štrk, se ti je vcejlak zmejšalo ali ka ti je gé, - se je začnila koriti z njim.

- Kak bi se mi pa nej, če pa nega moje žene, - se je ne-

voulivo, - najraj bi se rejsan zalejo eti v tom potoki!

- Tou nej sloboudno, - se je eške bole korila z njim.

Pa njemi je povedla, ka naj jo zgrabi s klünom, ka njemi spuni želenje po ženej.

- Depa naraji me stisni, ka me ne zmuždjiš!

Tak naraji jo je prijio, kak bi svoje mlade štrke emo v klüni.

- Püsti, me püsti, pa ti želenje spunim, - je začnila kričati zlara ribica kak najbole za istino.

In je ranč tak bilou, kak sta se zgučala. Un jo je spüsto nazaj v vodou in v tistoj minuti je više njega že letejla njegva žena. Trno veseli je biu, depa malo se je zato mogo koriti.

- Ge si langala, ka te tak dugo nega!?

Nika je nej prajla v gnezdi se je samo k njemi stisnila pa bila srečna. Tisto leto sta mejla tri mlade štrke. Leko, ka zavolo zlate ribice, sto bi tou vedo.

Miki Roš

DVA JEZIKA

Jožek je začno oditi v prvi klas šaule. Meo je puno pajdašov pa pajdaškinj. Deca so se friško vküper spoznali, si dosta pogučavali, gda so meli fraj, pa so za labdov skakali. Meli so tüdi dobro leranco, štera je razmila njüvo mladost pa decinsko razigranost.

Včila je deco, ka morajo biti eden za drugoga, pomagati si, če šteri kaj ne vej, pa se dosta pogučavati. Ali deca nejo vsi ednaki, vsakši ma svoje življenje, svoje mišljenje, pa kak deca, tüdi eden pred drugim se radi bahajo (se radi gornesejo).

V razredi so meli tüdi ednoga dečka, šteromi je bilou ime Fric. On je biu od vsej dece najbole ovakšen. Njegovi stariške so delali v Nemčiji, on se je tam tüdi naroudo, dobro je znao gučati nemški jezik, pa se je s tem fejt gorneso. Stariške so prišli domou zato, ka so njega dali tü v šaulo. Dobro pa je gučo tudi prekmursko, bole njemi je delala težavo prava slovenščina.

Ali gda se je Fric tak gorneso, pa kak deca pravijo vō meto, je Jožeka najbole svadilo. Dostakrat si je mislo, kak bi on njega malo doj zabrenzo. Doma je mami pa atiji tüdi povedo, kakši važnjakovič je Fric, ka zna nemški jezik gučati. Stariša sta ga potrauštala, ka gda de on odo v vekše razrede v šaulo, de se tüdi včiu nemški, pa ešče angleški tü, pa de se tü leko gorneso. Samo mora biti priden, pa se lepou včiti.

Te pa naslednji keden, gda so šli v šaulo pa je bilou pa vse gnako kak prlé. Jožeki je že pa tou vse prejk prišlo, pa gda je leranca odišla vō z razreda, je šou vcuj k Frici pa njemi pravo: »Ka se pa tak gorneseš, pa tü gučiš nemški, ges tü znam dva jezika gučati.«

Fric pa ga je gizdavo pito: »No, pa povej, šteriva sta tejava dva?« Jožek se je ešče bole razčemero, pa se na ves glas zdrou: »Ges tü znam dva, pa ka ti povem, tou sta slovenski pa prekmurski«, pa je ešče potrdio: »Znaš zdaj ti, si me dobro čüo, prekmurski pa slovenski.«

Potem pa je Fric samo doj poveso oči, pa več dale nika nej gučo. Jožek pa je biu zadovolen, ka je njegvo gizdavost malo doj po-težo. Včasih se tüdi znajti trbej, si je mislo mali Jožek.

Marta Sever

Narisala: Dorottya Kern, Sakalovci, 15 let

PETEK, 14.03.2008, I. SPORED TVS
 6.10 TEDENSKI IZBOR, 7.00 POROČILA, DOBRO JUTRO, 9.05 TEDENSKI IZBOR, OTROŠKI PROGRAM, 11.40 OSMI DAN, 12.10 JEDRSKA VELEBLAGOVNICA, ANG. DOK. ODD., 13.00 POROČILA, ŠPORT, VREME, 13.25 DUHOVNI UTRIP, 13.40 DOKTOR MARTIN, ANG. NAD., 14.25 SLOVENSKI/PORABSKI UTRINKI, 15.10 MOSTOVI - HIDAK, 15.40 ZGODBE IZ OTROŠTVA, RIS., 16.05 IZ POPOTNE TORBE: ŽIVALI NA KMETIJI, 16.25 V DOTIKU Z VODO, AVSTR. NEMŠ. NAN., 17.00 NOVICE, SLOVENSKA KRONIKA, ŠPORT, VREME, 17.20 TV POGLED, 17.30 POSEBNA PONUDBA, 17.45 NEVIDNI BOMBNIK B-2, AM. DOK. ODD., 18.40 KARLI, RIS., 18.45 PINGU, RIS., 19.00 DNEVNIK, VREME, ŠPORT, TV POGLED, 19.55 ZACNIMO ZNOVA, TV SER., 20.30 NA ZDRAVJE! 22.00 ODMEVI, EVROPA.SI, KULTURA, ŠPORT, VREME, 23.05 POLNOČNI KLUB: ZBRATELJI, 0.20 50 LET TELEVIIZIJE: TV DNEVNIK 14.3.1990, 0.50 NEVIDNI BOMBNIK B-2, PON., 1.40 DNEVNIK, 2.15 DNEVNIK ZAMEJSKE TV, 2.40 INFOKANAL

PETEK, 14.03.2008, II. SPORED TVS
 6.30 INFOKANAL, TV PRODAJA, 7.25 50 LET TELEVIIZIJE: TV DNEVNIK 14.3.1990, 7.55 GLASNIK, 8.20 UMETNOST IGRE, 8.50 FINALE SP V ALPSKEM SMUČANJU, 13.25 EVROPSKI MAGAZIN, 14.00 FINALE SP V SMUČARSKIH SKOKIH, 17.55 SP V SMUČARSKIH TEKIH, 18.55 VELIKA IMENA MALEGA EKRANA: MIRČ KRAGELJ, 20.00 BIBLIJA, IZKOPANA IZ ZEMELJSKIH NEDER, FRANC. DOK. SER., 20.50 BRAM IN ALICE, AM. NAD., 21.15 V SKUŠNJAVA, AM. FILM, 22.50 KRAJINA, SLOVAŠKI FILM, 0.40 DEADWOOD, AM. NAD., 1.35 INFOKANAL

SOBOTA, 15.03.2008, I. SPORED TVS
 6.05 TEDENSKI IZBOR, 7.00 OTROŠKI PROGRAM, 10.40 POLNOČNI KLUB: ZBRATELJI, 11.55 TEDNIK, 13.00 POROČILA, ŠPORT, VREME, 13.25 ABSALONOVA SKRIVNOST, DANSKA NAD., 13.50 ZALJUBLJENI V ŽIVALI, NEMŠ. POLJ. SER., 14.20 SANJE O BOMBAJU, ŠVEDSKI FILM, 15.55 SOBOTNO POPOLDNE, 17.00 POROČILA, ŠPORT, VREME, 17.15 OZARE, 17.20 SOBOTNO POPOLDNE, 18.40 FIFI IN CVETLIČNIKI, RIS., 19.00 DNEVNIK, UTRIP, VREME, ŠPORT, TV POGLED, 19.55 ZA ZADNJI VOGALOM, HUM. NAN., 20.55 50 LET TELEVIIZIJE, 21.50 POROČILA, VREME, ŠPORT, 22.20 HRI-BAR, 23.25 RIM, AM. NAD., 0.20 2046, KITAJSKI FILM, 2.25 50 LET TELEVIIZIJE: TV DNEVNIK 15.3.1990, 2.55 DNEVNIK, 3.15 DNEVNIK ZAMEJSKE TV, 3.40 INFOKANAL

SOBOTA, 15.03.2008, II. SPORED TVS
 6.35 TV PRODAJA, 7.05 SKOZI ČAS, 7.15 50 LET TELEVIIZIJE: TV DNEVNIK 15.3.1990, 7.50 BIBLIJA, IZKOPANA IZ ZEMELJSKIH NEDER, FRANC. DOK. SER., 8.45 FINALE SP V ALPSKEM SMUČANJU, 9.55 FINALE SP V SMUČARSKIH SKOKIH, FINALE SP V ALPSKEM SMUČANJU, 13.55 FINALE SP V SMUČARSKIH TEKIH, 14.50 MAGAZIN DESKANJA NA SNegu, 15.55 FINALE SP V SMUČARSKIH TEKIH, 17.30 ROKOMET (M), CIMOS KOPER - METALURG, 20.00 RUSKA HIŠA, AM. FILM, 22.00 BLEŠČICA, ODDAJA O MODI, 22.30 SLOVENSKI MAGAZIN, 22.55 SOBOTNO POPOLDNE, 1.10 STRELICE NASPROTNE USODE, KAN. NAD., 1.55 TAURUS, RUSKI FILM, 3.40 INFOKANAL

NEDELJA, 16.03.2008, I. SPORED TVS
 7.00 ŽIV ŽAV, OTROŠKI PROGRAM, 10.50 SLEDI, 11.20 OZARE, 11.25 OBZORJA DUHA, 12.00 LJUDJE IN ZEMLJA, 13.00 POROČILA, ŠPORT, VREME, 13.10 NA ZDRAVJE!, 14.25 FINA GOPSA, ANG. NAD., 14.55 SAMO BEDAKI IN KONJI, ANG. NAD., 15.30 NLP, RAZVEDRILNA ODDAJA, 17.00 POROČILA, ŠPORT, VREME, 17.15 NLP, RAZVEDRILNA ODDAJA, 18.30 ŽREBANJE LOTA, 18.40 POKEC, RIS., 18.45 OZI BU, RIS., 19.00 DNEVNIK, ZRCALO TEDNA, VREME, ŠPORT, TV POGLED, 19.55 ZVEZDE POJEJO, 21.25 DRUŽINSKE ZGODBE, 22.15 ARS 360, 22.35 POROČILA, VREME, ŠPORT, 23.00 ZA DOLAR VEČ, IT. FILM, 1.10 50 LET TELEVIIZIJE: TV DNEVNIK 16.3.1990, 1.40 DNEVNIK, 2.00 DNEVNIK ZAMEJSKE TV, 2.30 INFOKANAL

NEDELJA, 16.03.2008, II. SPORED TVS
 6.35 TV PRODAJA, 7.05 SKOZI ČAS, 7.15 50 LET TELEVIIZIJE: TV DNEVNIK 16.3.1990, 7.45 LYNX MAGAZIN, 8.15 GLOBUS, 8.45 SLOVENSKI MAGAZIN, 9.15 FINALE SP V ALPSKEM SMUČANJU, 10.25 FINALE SP V SMUČARSKIH SKOKIH, 12.25 FINALE SP V ALPSKEM SMUČANJU, 13.55 FINALE SP V SMUČARSKIH TEKIH, 15.15 MEDNARODNI TURNIR MLADIH V RITMIČNI GIMNASTIKI, 15.55 FINALE SP V SMUČARSKIH TEKIH, 17.15 ZDAJI!, 20.00 MICHAEL PALIN V NOVI EVROPI, ANG. DOK. SER., 20.55 ESEININ, RUSKA NAD., 21.55 Š - ŠPORTNA ODDAJA, 22.40 SOPRANOVI, AM. NAD., 23.35 NA UTRIP SRCA, 0.55 INFOKANAL

PONEDELJEK, 17.03.2008, I. SPORED TVS
 6.30 TEDENSKI IZBOR, 7.00 POROČILA, DOBRO JUTRO, 9.05 TEDENSKI IZBOR, OTROŠKI PROGRAM, 11.05 NEVIDNI BOMBNIK B-2, AM. DOK. ODD., 11.55 LJUDJE IN ZEMLJA, 13.00 POROČILA, ŠPORT, VREME, 13.25 ZVEZDE POJEJO, 15.10 DOBER DAN, KOROŠKA, 15.45 TIMOTEJ HODI V SOLO, RIS., 16.10 KOŽA, DLAKA, PERJE: NAJ ŽIVALI, DOK. NAN., 16.15 AFNA FRIKI: INTERNET, DOK. NAN., 16.40 HOTEL OB MORČEK: MORA V LUNAPARKU, RIS., 17.00 NOVICE, SLOVENSKA KRONIKA, ŠPORT, VREME, 17.20 TV POGLED, 17.35 PRITLIKAVI IHNEUMON - MALO ČUDO, FRANC. POLJ. ODD., 18.30 ŽREBANJE 3X3 PLUS 6, 18.40 LOKOMOTIVČEK TOMAŽ IN PRIJATELJI, RIS., 18.45 ADI V MORJU, RIS., 19.00 DNEVNIK, VREME, ŠPORT, TV POGLED, 19.55 SLOVENIJA PREDSEDUJE, 21.00 DOKTOR MARTIN, ANG. NAD., 22.00 ODMEVI, KULTURA, ŠPORT, VREME, 23.00 UMETNI RAJ,

23.25 GLASBENI VEČER, 1.00 50 LET TELEVIIZIJE: TV DNEVNIK 17.3.1990, 1.20 PRITLIKAVI IHNEUMON - MALO ČUDO, PON., 2.10 DNEVNIK, 2.45 DNEVNIK ZAMEJSKE TV, 3.15 INFOKANAL

PONEDELJEK, 17.03.2008, II. SPORED TVS
 6.30 INFOKANAL, TV PRODAJA, 11.40 SOBOTNO POPOLDNE, 14.30 SLOVENSKI/PORABSKI UTRINKI, 15.00 POSEBNA PONUDBA, 15.15 Š - ŠPORTNA ODDAJA, 16.00 50 LET TELEVIIZIJE: TV DNEVNIK 17.3.1990, 16.25 OSMI DAN, 16.55 ARS 360, 17.15 SLOVENSKI MAGAZIN, 17.40 EVROPA.SI, 18.00 POROČILA, 18.05 TEKMA, 18.55 DR. WHO, IGR. NAN., 19.40 HARMONIJE EVROPE: NEMČIJA, 20.00 GLENN GOULD: ONKRAJ, FRANC. DOK. FILM, 21.00 STUDIO CITY, 22.00 KNJIGA MENE BRIGA, 22.20 RESNIČNA RESNIČNOST, 22.50 C.R.A.Z.Y., KAN. FILM, 0.55 INFOKANAL

TOREK, 18.03.2008, I. SPORED TVS
 6.10 TEDENSKI IZBOR, 7.00 POROČILA, DOBRO JUTRO, 9.05 NA POTEPO SPOMINU, 9.45 TEDENSKI IZBOR, OTROŠKI PROGRAM, 11.00 PRITLIKAVI IHNEUMON - MALO ČUDO, FRANC. POLJ. ODD., 11.55 DRUŽINSKE ZGODBE, 13.00 POROČILA, ŠPORT, VREME, 13.25 SLOVENIJA PREDSEDUJE, 14.20 OBZORJA DUHA, 15.10 MOSTOVI - HIDAK, 15.45 TROJČICE: POTOVANJE V SREDIŠČE ZEMLJE, RIS., 16.10 PESMICE O SREČI, 16.15 ZOJA KAJETO, RIS., 16.30 KNJIGA MENE BRIGA, 17.00 NOVICE, SLOVENSKA KRONIKA, ŠPORT, VREME, 17.20 TV POGLED, 17.35 PO TRAVNIKH ... S STANETOM SUŠNIKOM: 3 U, DOK. SER., 18.00 Z GLAVO NA ZABAVO, 18.30 ŽREBANJE ASTRA, 18.40 ANGELINA BALERINA, RIS., 19.00 DNEVNIK, VREME, ŠPORT, TV POGLED, 19.55 PIRAMIDA, 21.00 NEBESA POD TRIGLAVOM, DOK. MESECA, 22.00 ODMEVI, KULTURA, ŠPORT, VREME, 23.00 PO STOPINJAH OSAME BIN LADNA, AM. DOK. SER., 23.50 50 LET TELEVIIZIJE: TV DNEVNIK 18.3.1990, 0.15 PO TRAVNIKH ... S STANETOM SUŠNIKOM: 3 U, PON., 0.40 VOZŃJA, ČEŠKI FILM, 2.10 NAFTOŽERJI, ČEŠKI FILM, 2.30 DNEVNIK, 3.05 DNEVNIK ZAMEJSKE TV, 3.30 INFOKANAL

TOREK, 18.03.2008, II. SPORED TVS
 6.30 INFOKANAL, TV PRODAJA, 10.15 NLP, RAZVEDRILNA ODDAJA, 13.30 DOBER DAN, KOROŠKA, 14.00 RESNIČNA RESNIČNOST, 14.30 BLEŠČICA, ODDAJA O MODI, 15.30 STUDIO CITY, 16.30 50 LET TELEVIIZIJE: TV DNEVNIK 18.3.1990, 16.55 SLEDI, 17.25 MOSTOVI - HIDAK, 18.00 POROČILA, 18.15 EP V PLOVANJU, 20.00 MUZIKAJETO: TAMBURAŠI, IZOB. SER., 20.30 GLOBUS, 21.00 TOULOUSE-LAUTRECOV RAZVRATNI PARIZ, FRANC. DOK. FILM, 21.55 DOM ZA OBEŠANJE, JUG. FILM, 0.20 INFOKANAL

SREDA, 19.03.2008, I. SPORED TVS

6.10 TEDENSKI IZBOR, 7.00 POROČILA, DOBRO JUTRO, 9.05 TEDENSKI IZBOR, OTROŠKI PROGRAM, 10.35 KNJIGA MENE BRIGA, 10.55 Z GLAVO NA ZABAVO, 11.20 PO TRAVNIKH ... S STANETOM SUŠNIKOM: 3 U, DOK. SER., 11.45 NAŠI BALETNI UMETNIKI - VLASTO DEDOVIČ, 13.00 POROČILA, ŠPORT, VREME, 13.15 ARS 360, 13.35 UMETNI RAJ, 14.00 NEBESA POD TRIGLAVOM, DOK. MESECA, 15.10 MOSTOVI - HIDAK, 15.45 ANA Z ZELENE DOMAČIJE, RIS., 16.10 POD KLOBUKOM, 16.40 POLJEGRAJSKE ZGODBE, RIS., 17.00 NOVICE, SLOVENSKA KRONIKA, ŠPORT, VREME, 17.20 TV POGLED, 17.40 ŠKOTSKO VIŠAVJE, DOK. ODD., 18.30 ŽREBANJE LOTA, 18.40 ULICA SANJ, RIS., 19.00 DNEVNIK, VREME, ŠPORT, TV POGLED, 19.55 DRAGI FRANKIE, ANG. FILM, 21.35 PRVI IN DRUGI, 22.05 ODMEVI, KULTURA, ŠPORT, VREME, 23.10 OMIZJE, 0.25 50 LET TELEVIIZIJE: TV DNEVNIK 19.3.1990, 0.50 ŠKOTSKO VIŠAVJE, PON., 1.40 DNEVNIK, 2.15 DNEVNIK ZAMEJSKE TV, 2.40 INFOKANAL

SREDA, 19.03.2008, II. SPORED TVS
 6.30 INFOKANAL, TV PRODAJA, 14.00 HRI-BAR, 15.05 ZA ZADNJI VOGALOM, HUM. NAN., 16.00 ZALJUBLJENI V ŽIVALI, NEMŠ. POLJ. SER., 16.30 50 LET TELEVIIZIJE: TV DNEVNIK 19.3.1990, 16.55 IZOŠTRITEV, 17.25 MOSTOVI - HIDAK, 18.00 POROČILA, 18.15 EP V PLOVANJU, 20.00 SP V UMETNOSTNEM DRSANJU - PARI, 22.30 AISHILOS: ORESTEIA, TV PRIREDBA PREDSTAVE SNG DRAMA LJUBLJANA, 0.30 5. FESTIVAL SLOVENSKEGA JAZZA: ANSAMBEL TINO LATINO, 1.05 VAN VEETEREN: BORKMANNOVA TOČKA, ŠVEDSKA NAN., 2.40 INFOKANAL

ČETRTEK, 20.03.2008, I. SPORED TVS
 6.10 TEDENSKI IZBOR, 7.00 POROČILA, DOBRO JUTRO, 9.05 TEDENSKI IZBOR, OTROŠKI PROGRAM, 10.50 ŠKOTSKO VIŠAVJE, DOK. ODD., 11.40 OMIZJE, 13.00 POROČILA, ŠPORT, VREME, 13.15 ZACNIMO ZNOVA, TV SERIJA, 13.50 PIRAMIDA, 15.10 MOSTOVI - HIDAK, 15.45 SREBRNOGRIVI KONJIČ, RIS., 16.05 ŽREBE IN JAZ, IGR. FILM EBU IZ MONGOLIJE, 16.20 ENAJSTA ŠOLA, 17.00 NOVICE, SLOVENSKA KRONIKA, ŠPORT, VREME, 17.20 TV POGLED, 17.30 ŠTAFETA MLADOSTI, 18.15 DUHOVNI UTRIP, 18.30 ŽREBANJE DETELJICE, 18.40 IN TO JE VSE!, RIS., 18.45 RJAVI MEDVEDEK, RIS., 19.00 DNEVNIK, VREME, ŠPORT, TV POGLED, 19.55 SREČANJE S TALIBI, ANG. DOK. ODD., 20.45 TEDNIK, 22.00 ODMEVI, KULTURA, ŠPORT, VREME, 23.00 OSMI DAN, 23.35 PRIKRITI NASMEŠEK, ANG. TV FILM, 0.45 50 LET TELEVIIZIJE: TV DNEVNIK 20.3.1990, 1.10 DUHOVNI UTRIP, 1.25 DNEVNIK, 2.00 DNEVNIK ZAMEJSKE TV, 2.25 INFOKANAL

ČETRTEK, 20.03.2008, II. SPORED TVS
 6.30 INFOKANAL, TV PRODAJA, 14.25 GLOBUS, 14.55 MICHAEL PALIN V NOVI EVROPI, ANG. DOK. SER., 15.50 PRVI IN DRUGI, 16.10 50 LET TELEVIIZIJE: TV DNEVNIK 20.3.1990, 16.35 MOSTOVI - HIDAK, 17.05 ZADNJA VEČERJA, DOK. ODD., 18.00 POROČILA, 18.15 EP V PLOVANJU, 20.00 SP V UMETNOSTNEM DRSANJU - ŽENSKO, 22.30 4400 POVRATNIKOV, AM. NAD., 23.15 SPOMINI NA UMOR, JUŽNOKOREJSKI FILM, 1.25 PREOBRAZ, AVSTR. FILM, 3.10 INFOKANAL

OPRAVIČILO

V predzadnji številki našega časopisa je prišlo do napake. V članku *Prešeren, Trubar in Porabje v glavnem mestu* sta kot spremljevalki in pripravljalki programa gornjeseniških učencev bili omenjeni le Ildiko Dončec Treiber in Jolika Szabó. Pri pripravljanju programa sta pomagali tudi učiteljici *Eva Lazar* in *Ibolya Neubauer*. Za napako se opravičujemo.

Uredništvo

SMEJ JE POU ZDRAVJA

Pito go je

Vdovec dé s pokapanja svoje žene prouti daumi. Naglo nje-mi s streje pri glavi doj spadne cigeu pa se razleti na asfalti. Vdovec pogledne gori prouti nebi pa pravi: »Ni vrag, stara, ka si že gori?«

Ga poznate?

Eden človek pita drugoga: »Ste vi Halasov Jožko iz Büdinec?«
 »Nej, nejsam!«
 »E, te pa vejte, ka sam tou dja, pa te kaput, ka si ga zdaj oblačite, je moj.«

Istina

»Je istina, soused, ka ste okouli gučali, ka sam ges svinja, pidjanec pa touvaj?«
 »Je, je! Prava istina, dragi sused. Samo dja sam tou nigdar pa nindrik nej pravo.«

Viagra

Podjo je Pištak dvej »viagra« tableti pa kesnau večer pride domou pa rogače po okni.
 »Što rogače po okni?« se zdere

njegva žena Pepa.

Pištak pa etak: »Ne pita se što rogače, liki s kem rogače...«

Previsike stube

Trgé mrtvo pijani idejo iz krčme domou po železniškoj štrejki. Po par stopajaj prvi pravi: »Nikak ne razmej, zakoj so gnes te stube tak narazno.«

Za en cajt potouži drugi: »Kak je te plout tak nisko postavleni!«

Pa se oglasi tretji tó, etak: »Konec problema! Lift že prihaja!«

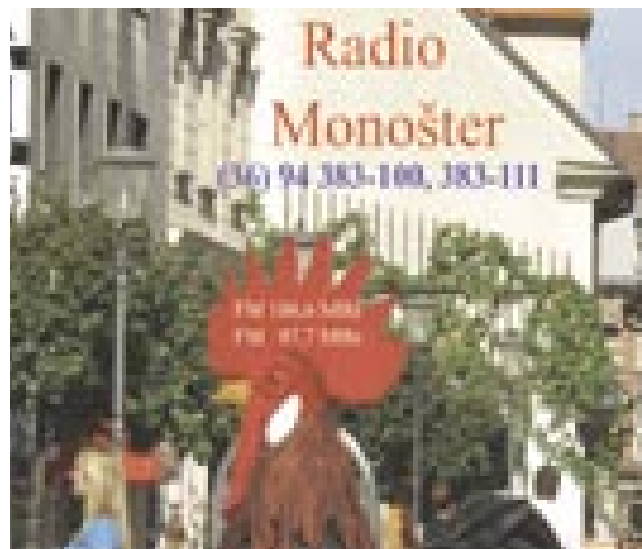
Zakoj te ranim

Mouž sedi v dnevnoj sobi samo v spoudnji lačaj. Žena se kori z njim: »Obleči se dönok, štoj pride k iži ka de te takšoga vido.«

Mouž pa: »Nemo se oblejko, naj vidijo, kak me raniš.«

Žena pa tak: »Te pa eške te spoudnje lače slejči, naj mi povejo, zakoj te sploj ranim.«

M. R.

Porabje

ČASOPIS
 SLOVENCEV NA MADŽARSKEM

Izhaja vsak četrtek
 Glavna in odgovorna urednica
 Marijana Sukič

Naslov uredništva:
 H-9970 Monošter,
 Gárdonyi G. ul. 1.; p.p. 77,
 tel.: 94/380-767; e-mail:
 porabje@mail.datanet.hu
 ISSN 1218-7062

Tisk:

EUROTRADE PRINT d.o.o.
 Lendavska 1; 9000 Murska
 Sobota; Slovenija

Časopis izhaja z denarno pomočjo
 Urada RS za Slovence v zamejstvu
 in po svetu ter Javnega sklada za
 narodne in etnične manjšine na
 Madžarskem.

Naročnina: za Madžarsko letno
 2.600 HUF, za Slovenijo 22
 EUR. Za ostale države 52 EUR
 ali 52 USD.

Številka bančnega računa:
 HU15 1174 7068 2000 1357,
 SWIFT koda: OTPVHUHB